

DANIEL JAHN

VINAŘSKÝ
DENÍK

PRAGO LINE

Vinařský deník je druhým literárním počinem Daniela Jahna po jeho debutovém románu *Naivní sezóna* (Dauphin 2017). Nová próza poutavou beletristickou formou deníkových zápisů mapuje vinařské práce v průběhu roku. Text je pojat v odlehčeném stylu „Betty MacDonalové“, tedy jak se to dělat má, i jak se to dělat nemá; co všechno se při této práci může přihodit a pokazit, to se také přihodí a pokazí. Jsme totiž ve středních Čechách, tedy dost daleko od profesionálních vinic. Zájemce o vinařskou problematiku či malovinař-hobbista tu ale najde řadu relevantních informací – zároveň se tak poučí z autorových chyb a může si dělat svoje, vlastní. Tento základní rámeček knihy ovšem doplňují další, „vážnější“ témata, střípky z jakési rodinné kroniky, především věčný boj s dcerou a její pubertou, peprné dialogy, ve kterých jde často o přežití a které odhalují, že pod pokličkou poklidného vinařského života se odehrává nejedno drama. Kniha je zároveň originální sondou do současného neklidného světa, autor v ní podává svůj nezvyklý pohled na znepokojivé světové i naše vlastní dění. Dalším Jahnovým tématem je vlastní krize středního věku, „o které se ví už dlouho, ale nic se s tím nedělá“, a hledání další náplně života „v době, kdy se přestávají dít kouzla“. To všechno, všechny niterné pochybnosti ovšem překonává autor s nadhledem, humorem, ironií a sebeironií sobě vlastní.

DANIEL JAHN
VINAŘSKÝ
DENÍK

PRAGO LINE

DANIEL JAHN

VINAŘSKÝ
DENÍK

*V souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady EU 2016/679
o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováváním osobních údajů
(Obecné nařízení o ochraně osobních údajů),
ve znění pozdějších předpisů,
nezveřejňuji plná jména literárních postav.*

© Daniel Jahn

Ilustrace © Daniel Jahn, Michal Cihlář

© Nakladatelství Jindřich Kraus – PRAGOLINE 2020

ISBN: 978-80-7517-033-0 tištěná kniha

ISBN: 978-80-7517-039-2 pdf

ZIMA

JE PROSINEC, A K TOMU JEDNATŘICÁTÝHO. Popravdě to datum je jen v kalendáři, když se podívám ven, vidím reálnej březan. Často takto trnu, aby se v zimě neprobudila réva. Je tedy poslední den v roce, touto dobou národ šílí. Náš tento den by vnější pozorovatel ale od ostatních nijak příliš nerozeznal. Nechodíme nikam, nezveme nikoho. Lahvinka se otevře ve tři čtvrtě na pět, což je doba obvyklá, máme o tomto polosvátku víkendovej režim. Hledím dychtivě na hodinky a vyhlížím tu tři čtvrtě na pátou, která je zatím pořád nikde. Co dá někdy času a trpělivosti se tý hodiny dočkat!

Před půl pátou já obvykle беру koupel. Snad to někomu přijde brzy. Prostě v době, kdy si naliju první skleničku, začíná pro mě určitá klidová zóna dne, kam si soustředuju co nejmíň povinností. Holím se. Pěna na to holení je tak navoněná, že jsou na místě rozpaky, jestli je vůbec určená pro chlapy. Ležím pak ve vaně, voda je horká a rychle se vypařuje. K mýmu sluchu dolehne důvěrně známěj zvuk.

„Tys už píchla pikslu?“

„Jo.“

„To už je tři čtvrtě?“

„Skoro.“

„Tu frankovku?“

„Ne, zatím se trestám tím tramínem.“

Řeč je tu o tramínu, co jsme si včera přivezli z T., místa našich letošních líbánek. Takto my si občas sami jezdíme, když je Ká někde a není doma. Přijede zítra od babičky. Jižní Čechy já mám rád, ty nemají na světě nikde jinde. Pít se ale ten tramín nedá, zdoláváme ho už na třetí pokus. Ani náš vlastní tramín se nám loni nepovedl.

Silvestr po našem: žádný chlebičky, čipsy, kraviny, či dokonce sladkosti. K večeri kapr od Štědrýho dne, k tomu bramborovo-celerový pyré, recept poskytnu případně na vyžádání. Trochu, jak na to teď hledím, mi přijde chudej nápojovej lístek, chybí tam nějaká bomba, nějaká Francie, nebo aspoň Chile nějaký. Tedy je tu naše fratava, výborná, ale obligátní, náš mladej dornfelder, ucházející, ale ještě nevyhraněnej, zmíněná frankovka, dárek k Vánocům pro I. od rodičů, zbytek toho nezdařenýho tramínu, přičemž by člověk řekl, že právě na tomhle víně se nedá dohromady nic pokazit, půl láhve tokajskýho ze včerejška, to je sázka na jistotu, a pak půlnoční překvapení, dárek od M., kolegy, domácí šampus od někoho. Ne-

vím, jestli je na výrobu vína v domácích podmínkách někdo sofistikovanější než my, nebo vzal nějaký druhák a napral do toho z bombičky cé ó dvě. Když to k pití nebude, snadno ale láhev nahradíme něčím jiným. Ve sklepe je dost. Překročíme dneska poněkud normu, nepřilíš ale zas tak moc.

Ještě nejsem hotovej s naším silvestrovským menu: poslech Závise, to už je pár let taková naše sváteční hudba, ať mu tu taky udělám reklamu, i když na to asi kašle. A po desátý hodině výprava k haldě. Tím by povídání o večeru mohlo i skončit, ale jsem ještě zvědavěj na to noční šampaňo. Kdo toto umí dělat?

„Proč my si vlastně nekupujeme i na silvestra beaujolais?“ Takto zní můj dotaz, odeslaněj ještě z vany. Beaujolais míváme tradičně na Štědrej den. Jestli je odpověď, není slyšet.

Je to beaujolais naše kultovní pití. Koupil jsem jednu láhev před nějakyma Vánoci v supermarketu, byla poměrně levná a chutnala, pak jsem to tam tedy bral po bednách, dokud jsem všechno nevykoupil. Máme tak spoustu těch lahví dneska, stácíme do nich vždycky to naše víno, kterýho si v tom roce nejvíc ceníme. Z literatury se snad dozvídám, že se jedná o burgundskou láhev. Mají ty flašky zvláštní, pěkněj tvar, jsou lehoučký a nemají dno. Tím míním, že nemají vypouklý dno, jak to u vinnejch láhví bývá. To je dobrý, totiž se zdá, že v nádobě jsou už jen dvě skleničky, a ony jsou tam skoro tři, což je optimisticky pěkný. Říkáme jí tedy bezedná láhev.

Při návratu z vany cestou k první skleničce ještě mám zastávku v lednici a odkrojuju kus eidamu. Není to lecjakej materiál, jak by to snad mohlo takto znít, ale opravdickej sýr z opravdickejšo Holandska, kterej nám přivezl náš švagr a bratr. S nějakou naší cihlou z Jednoty to má máloco společnýho. Tomu my říkáme základ, těm pár soustům před první skleničkou. Důvody pro to jsou dva, první z nich by měl znát každej, kdo se pití věnuje alespoň na rekreační úrovni. Druhým důvodem je vyladění chuťovejch pohárků na příjem vína. Inu, když se dělá něco důkladně, je to hotová věda.

Krájím ho tedy, ten sejr, pod mýma nohama si S., naše nejnovější kočka, honí ocas. To myslím v původním významu, točí se kolem osy a lapá ten prchající kousek svý anatomie. Když ty čtyři necelý dny jsme byli teď pryč, shodila asi z lítosti květináč z police, což je vcelku triviální, až nezaznamenáníhodný. Jenže ona, ačkoliv měla na tu dobu připravený dva hajzlíky, jejichž kapacitu by nebylo v silách jednoho kočičího metabolismu možný vyčerpat, tak tedy ona chodila pak na tu hromádku hlíny. Nevím, kam až se ty její výměšky prosákly, pod tu dřevěnou podlahu. S. je natolik náš novej přírůstek, že ještě nebylo možný nechat ji venku.

Pak odlepujeme etikety z láhví, který se od našeho příjezdu macerujou v kýblu. Vzdurovuje jen půllitrovka od nějakýho portskýho vína, taky vánočního dárku, protože já bych si nikdy takový sladký pití nepořídil. To je zrovna škoda, protože to je atypickej, menší objem. Ta láhev by se velice šikla pro někoho, koho chceme obdarovat naším vínem a přitom na něm škudlit.

Chystá se večere. Čtvrťka kapra přebývá ještě na zítřek, balím ten zbytek ryby do lednice do pytlíku, kterým jindy vybírám S. hovna ze záchodu. Samozřejmě ne tím jedním a samým. Ká ovšem zítra kapra nejl, jakož i cokoliv, co je trochu zdravý. Koupíme pro ni ve vietnamský večerce párky, ti tam sedí i na Novej rok čtyřiadvačet hodin denně, co vlastně dělají ve zbytku času?

Jíme. Venku začínají prskat rachejtle, napřed k nám přichází obraz a pak zvuk, v souladu s fyzikou.

„Ať s tím jdou do řitě.“ Jedno kdo to říká.

Záviš pořád k tomu zpívá, zrovna o tom, jak miluje jméno Milan.

„Ty, jak von se vlastně jmenuje?“

„No tak, Milan.“

„To jo, ale jednou na Novinkách byl celým jménem, v rubrice, jak kdo pěkně bydlí.“

„Asi Smrčka, myslím.“

„Nebydlí v žádný haluzně, jak by bylo stylovější.“

„Jo, ten bydlí líp než Vondráčková.“

Po večeri I. myje nádobí, sedá si ke stolu a k cigaretě.

„Co to tam pořád píšeš?“

„Co si povídáme. Začal jsem psát knížku.“

„Právě teď jsi začal psát knížku.“

„Mně to připadá jako dobrej den i dobrá hodina.“

„A to musíš psát právě teď?“

„Víš že si hovno pamatuju. A když si dám skleničku, už vůbec nic.“

„To tedy bude přímá večer.“

Dokončil jsem totiž konečně Naivní sezónu. Mohl bych říct, že takřka na den přesně po čtyřech letech, kdybych si pamatoval, kdy jsem začal psát. Tímto nastává jakési kolečko posílání rukopisu do redakcí. Do redakcí, jak si představuju, kde si z takovejch věcí jen utahujou, pokud se na ně v lepším případě vůbec podívají. Toto dejte dětem v slohu: napsat průvodní dopis panu šéfredaktorovi či nakladateli, kteréj by ho přiměl všeho nechat a věc hned na místě číst. To je úkol! Hrozná věc. Tento jakýsi dopis mám už nějak taky. Nejlepší, a jediný, co mě napadlo, bylo nazvat Daniela

Jahna jakousi raněnou duší, potýkající se s alkoholem a depresema. Aby ta kniha měla i jakýsi příběh, přesah. Pokud pan nakladatel bude žena, radši ovšem tu odrhovačku o pití vypustím. Nevím už, jak ten dopis jaksi marketingově vylepšit, opakovat se s ním budu dokola, ti lidi to přece nevědí a vy jim to neříkejte. Jak si v tom zasílání nedobře povedu, jaký budou reakce a důvody zamítání toho rukopisu, o tom jsem tu chtěl psát, aby ten život tady byl jaksi vícevrstvej, ale protože jakožto spisovatel vidím trochu do budoucna, spatřuju se už na konci této knihy, kde výsledkem je velké nic. Čili teď tuto vrstvu ruším.

Tak.

Daniel Jahn je pěkný jméno, ovšem tedy musím přiznat, že nikoliv moje. Vzniklo docela jednoduše, za pomoci přesmyčky a středočeskýho telefonního seznamu. Sakra, neřekl jsem už příliš? Možná teď stačí obráceněj postup, nahlídnout do toho seznamu a přehodit pár písmen, a máte moje jméno. Dejte mi ale svatej pokoj. Nejlepší ze spisovatele je na papíře, to ostatní nestojí za nic. Teď kohosi parafrázuju, nevím koho.

Mohl by se někdo ptát, proč vlastně pseudonym? Dobrá otázka. Nejde snad jen o to, že jméno po tatínkovi by mělo mizivej literárně-marketingovej potenciál. Všechny literární postavy vystupujou v tý knize nedobrovolně; sice jsem je označil jako fiktivní, přesto, kdyby se o sobě dočetly, přišly by mi dát do držky, a právem. Nešetřil jsem je, ale nejmíň jsem přece šetřil sám sebe, proboha. A za další, už chci svůj klid, a co kdybych najednou byl slavněj? Na to už je pozdě. Mladej jsem chtěl být slavněj. Právě v tý Naivní sezóně je moje mládí, se svejma všema touhama a snama, bože, celý se to vejde do krabičky dvacet krát patnáct centimetrů, asi. Víc knížky nemívají. Lidi by měli být slavní mladí, ne když už mají všeho a všech po krk. Když už jsou zatrpklí, že se na ně svět dřív vysral. Jsem zatrpklej? Na těchto věcech mi už prostě nezáleží. Nevím jak skuteční umělci, mně ale asi prostě tikají určitý umělecko-biologický hodiny. Týkají se i tý Naivní sezóny, čím později se s ní něco uděje, tím míň mě to už v životě bude zajímat.

A pak pomyslete ještě na tutu další knihu, že taky někoho bude nasírat, protože to knihy prostě dělávají a je to tak dobře, a ten někdo je o dvě hlavy vyšší.

Ani nevím, proč vlastně se na to nevykašlu. Můžu se i vykašlat. Já narozdíl od těch mladejch a ambiciózních vím, že člověk taky prostě v životě může neuspět, a není to žádná hanba, zvlášť na uměleckým kolbišti, takovejch je drtivá většina. Ani na pět minut v životě jsem nechtěl být spisovatelem. Jen ty poslední asi čtyři roky, co to je? Ještě tuto knihu.

To jsou totiž ti umělci. Myslí, že svět čeká jen na ně a třese se. Hovno, kamarádi!

I když, popravdě, být spisovatelem by mě asi bavilo. Řekněme si na rovinu, žádná kdovíjaká dřina to není. Už jsem dělal horší věci v životě. Můžu říct i toto. Co jsem v životě všechno dělal, v tom vlastně jsem zkrachoval. Teď píšu. Proč nezkrachovat i v tomhle oboru? Berte život s nadhledem! To se učím, kudy chodím.

Následující docela obyčejný repliky, který nejsou nikterak podstatný, čímž naprosto nechce být řečeno, že cokoliv zapsaného nějak za zápis stálo. Pak se tedy oblíkáme, do záhradní si ukládám jednu sedmičku a jdeme na tu haldu, kam místní ocelárny vyvážely půl století svoje výkaly. Původně bez úmyslu lézt až na vrchol, ale město v pozadí svítí tak, že je cestička mezi keřema pěkně viditelná. Všude je mlha, sice pěkná, ale pěknější by bylo stát tady nahoře a všude po krajině vidět ty světlíce, když už to tedy musí být. Ty výbuchy je jen slyšet, je to jak cvičení Štít. Pod nohama nám přede vodárna a mele čistička, mlha v tom místě svítí. Pěkně se tu stojí, pokouje a popíjí. Domů pak spěcháme tak akorát, než nám dojde víno. Na tohle máme čich, vychází to přesně. Otvírá se ta láhev šampusu, a je výborná! Novoroční překvapení se vydařilo. Zítra musím zavolat M., ať mi dá kontakt na toho člověka, kterej toto umí vyrobit.

Je rok 2014. Začíná slušně, řekl bych v tuto chvíli.

STOJÍM RÁNO U OKNA A VYHLÍŽÍM JARO, marně, krajina přes sklo je tichá a křehká a pod sněhem ještě. Jen slyším z dálky tence zahoukat vlak. Ten přejezd, kde houká, znám, známe, chodíváme tím směrem se procházet, nejlíp s lahvinkou vína, lepší se tak prochází. Hledím do toho našeho údolíčka, kde se běhají střechy, to je betlém! Tu všude bydlí naši sousedi. Je pěkný podívat se z okna a ty střechy znát i jménama. Pravda, spoustu těch lidí neznáme, některý nesnášíme, ale někde se najde i pár přátel. Není podstatný, aby jich bylo až tak úplně moc. Ze všech se hulí. Fasády vzdálenějších domů se barví do růžova, a růž postupuje pořád blíž, později mi vyleze až k nohám skoro. Samosebou je to tím, jak za mýma žádama kdesi leze ze svého pelechu slunce, pomalu, ještě zesláblý, taky asi nesnáší rána jako já. Je poměrně dost pod nulou a já vím, že jaro ještě dneska nepřijde.

Sleduju z toho okna, jak spí vinná réva. Když je ta květena bez listů, je někde vidět špatná údržba. Kárám zapomenutou větev, dobře pětimetrovou, která prolezla celým řádkem. Až teď nedávno jsem vyčetl, že moje teorie o množství listů na letorostu byla chybná. Domníval jsem se, že čím víc listů, tím víc ta továrna na cukry toho vyprodukuje, ale prý je větší počet naopak kontraproduktivní, nějak ty listy navíc z toho systému začnou užírat. Budu dřív mrtvej, než se všechno

kolem vína naučím. Jak tedy letos výhon dosáhne nad drátěnku, nemilosrdně ho zaštipnu.

Dobře, nedá se dělat nic jiného než ještě čekat. Živá příroda je ještě zalezlá pod povrchem. Jsem trpělivější, vím, že ten konec února a začátek března jednou přijde. A přelom února a března je dobou, kdy se provádí první pěstební zásah, řez. Hledím na ty keře a těším se na to, a to těšení k tomu pěkně patří. Musí se člověk ještě na něco těšit, jinak je konec.

Za dveřma slyším malý písknutí, pouštím prokřehlý kočky dovnitř a nalívám jim vodu ředěnou mlíkem. Pít jim dáváme jenom v mrazech, jindy si ony poradí. Ostatně radši mají starou zahnilou vodu z louže než ten náš průmyslový materiál, ani se není mnoho co divit.

Ká se převlíká na gauči, já se nesmím dívat ani trochu tím směrem, nedívám se, přesto jsem soustavně napomínanej, a ne jen pěknými slovy, který tu nechci uvádět. Kakao je vařený, odebíráme se na zuby. Potom si srká ten nápoj, nakonec je čas odchodu do školy a já vystrčím naše mládí ze dveří.

„Tak ve škole zažij něco pěkného a pak mi to vyprávěj,“ což je rozhodně lepší než rodičovský mantry typu „dobře se uč“ atakdál, který mají žádnéj efekt, až zápornej. Nevypráví mi ale stejně nic.

Hledím z okna, až mi zmizí za rohem, pak mi mizí i z radarů. Přichází moje chvíle. Do uší vkládám molitanový špunty, bez kterejch je spánek nemožnej, a halím se na tom gauči pod deku. Stydím se trošku, je to hrůza, kolik času člověk, kterej pije, stráví pitím a spaním. Potřebuju já ale v svém věku, aby měl den čtyřiadvacet hodin? Mně i půlka stačí. Ještě si nařizuju budík, propašovanéj zezdola, aby nikdo neviděl. Hlavně Ká nemusí vědět, že když máme večer víno, naučil jsem se takhle si ještě lehnout, a doufám, že si to tu nikdy nepřečte. Tu bych pak do školy nedostal. Chová se ona hrozně, a trvá to už delší dobu. Myslel jsem nějak, že tento komplikovanéj věk přichází později, než v jejích přibližnejch dvanácti, i dřív. Vzpomínám, jak jsem si říkal, že spolu budeme o všem mluvit. Najednou to nějak nejde. Jaká to dřív byla nádhera, s dítětem vidí se svět úplně jinejma očima. S ní mi najednou začalo jaksi záležet na světě, kterej mi předtím byl docela odcizenej. Bolestně se mě začalo i dotýkat, v jakým stavu je ten svět, od našeho nejbližšího patníku po vesmír. Tak jsme si začali před lety budovat tady ten náš jakýsi mikrosvět, starej dům, zahradu, kde se lidi zastavovali a hleděli, jezírko s japonským můstkem, a pak nám asi trochu došel dech. Větší, celej svět my nezměníme. Mostek už ztrouchnivěl, jezírko je tak zarostlý, že nevidím sílu, která by s tím něco zmožila. Věci prostě pomíjejí, a udržovat je je vyčerpávající.

Jsou to myšlenky bez ladu, usnout nemůžu, nakonec snad po hodině přece ano. A dneska mě z toho zimního spánku budí jakýsi lomoz. Něco spadlo, kdesi, něco menšího než komín, kterej je v havarijním stavu, a většího než třeba nějaký prkno někde. Prošel jsem pak to naše stavení i zahradu od půdy až po sklep a zdroj toho zvuku jsem neobjevil. Má dům ještě nějaký svoje záhady.

BYL JSEM NA PŮDĚ NA INSPEKCI. Je zazimovaná, těžkej poklop vlastní dřevěný výroby, ten až se mi vysmekne z rukou, srazí mi vaz. To vyráběl tatínek – toto byl terminus technicus, když Ká byla malá. O čem se toto prohlásilo, na to se nesmělo lézt, stoupat, radši se o to ani opírat. Občas je třeba sem zajít, na tu půdu, zkontrolovat ten komín, vynést školní papírovej sběr. Kolem toho komína je vyskládaná moje stará tvorba, podpírá ho trošku. Jde vesměs o moje obrazy z vojny a několika následujících let, než ta touha po malování jaksí vystydla. Občas si prolístuju třeba deskama, je mi jich líto, je v nich zhmotnělej palčivej sen, kterej ještě někde bolí. Ocitám se tu ve zvláštním světě. Jsem to opravdu já, kdo toto maloval? BYL jsem to já. Místy ale vůbec nerozumím. Především právě těm depresivním vojenskej obrazům, těm osamocenejm postavám na temnejch pláních, černý nebe. Podivuju se umělcům, kteří se postaví před svůj pětadvacet let starej obraz a začnou zaníceně vykládat. Já nerozumím. Sám jsem dokladem svojí vlastní teorie, že sdělení obrazů je nesdělitelný. Kdybych třeba tuto některou svoji malbu někomu ukázal a on řekl, že rozumí, neuvěřil bych mu. Hovno rozumíš! Chápat se dá krajina, portrét. Ale toto?

Když jsem maloval, tíhnul jsem k expresionismu, kterej miluju dodnes. Nejsem, nemůžu být všestranej spotřebitel kultury, navštěvovat třeba výstavy úplně protilehlýho spektra umění a tam si to užívat a konzumovat. Mě to zajímá prostě jaksí profesně. Už vůbec těžko se dá uchopit abstraktní umění. Ačkoliv ho mám velice rád! Mám ho rád technicky, jaksí intuitivně. Expresivní abstrakci. Strašně se ale dívím člověku, kterej se před ty kydance barev postaví a začne mluvit o náladách, snech, začne tomu rozumět. Nálady, pohnutky k takový věci jsou nepřenositelný. Kupříkladu vůbec nelnu ke kubismu, to je čistě intelektuální vynález. Řekněte to ale někde nahlas a jste vyřízení.

Pamatuju před lety, když mi velmi dobrá kamarádka ukázala svoje obrazy, jakousi meditativní abstrakci. Překvapily mě, i se mi líbily, ale zřejmě se čekalo, že něco řeknu. Chvilí byla trapná.

Studium toho výtvarnictví, který mi tady taky z velký části leží u komína u nohou, o tom bych chtěl napsat dobrou knihu! Kdybych si ale něco pamatoval. Jak to

ten Hrabal dělal, že mohl přijít z hospody a začít psát, co kdo povídal? Já si nikdy nepamatuju ani kolik jsem vypil, kolik jsem platil, jestli vůbec, ani kdy jsem přišel domů. Hlavně že ještě vždycky jsem přišel. I bez pití, já si dávám třeba sprchu, přijde nápad, a nápady právě ve sprše přicházejí často a nikdo neví proč, a když se utřu ručníkem, už zas nic nevím.

To si ale pamatuju živě, jak jsem do krajského města k tomu studiu jel poprvé. Chuť dobýt svět, tak se to zpravidla myslím říká, i je to pravda. To vzrušení, to je úplně jiná, než když se jede studovat cokoliv jiného, třeba i taky pěkného. Jiný a bolestnější je pak ale rozčarování.

Když se začíná na malém městě, je to vždycky o hubu. Všichni člověka plácají po zádech, o to z větší výšky se pak padá. To je skrytý riziko toho, být nejlepší v jaksi malém měřítku. Po příchodu na tu školu jsem se cítil už jako z poloviny malíř, přibližně. Maloval jsem tedy jaksi expresionisticky a když se dělala nějaká studie, dalo mi velkou práci se nějak krotit. Pořád to slyším, tady to zklidněte, támhle, úspěch tu měli ti, co to malovali jak omalovánky. Když se něco nekonečně předělává, leze z toho nutně paskvil. Kousek po kousku se to nějak okrajovalo, sebedůvěra, chuť vůbec něco dělat. Kdekdo se učitelama ohání, já je tímto posílám do prdele, i když pochopitelně výjimky byly, mnoho po těch letech mi jich ale už nenapadá.

Pád byl ale v tom studiu i celkově. Jako bych si nasadil laťku, kterou nebylo možný přeskakovat pořád. Můj studijní průměr po prvním semestru byla čistá výborná a bylo mi nabídnuto, abych dělal na výtvarný katedře jakéhosi pomocného asistenta, že by si mě tu mohli vykrmit a po studiích bych tu mohl na asistentským místě zůstat. Stačila maličkost - vstoupit do strany, která jediná se tu měla čile k světu. Zapomněl jsem asi hned na úvod říct, že od těch dob uplynulo už dost přes třicet let, abychom se trošku zorientovali.

Tak to chodilo, byl by bláhovec, kdo by tu chtěl dělat kariéru přes umění, na to se muselo jinak! Sám šéf katedry tam byl nejmladší, zato nejhrolivější straník. Vizte, jak jsem objektivní: právě obrazy toho lidského hovna se mi velmi líbily.

Takto to dělali. Měli i nějaký nařízený kvóty, museli nějak získávat do tý strany studenty, podle toho sami byli hodnocení. Lovili zpravidla nejradši v rybníčku takových nejslabších kousků, s chatrným rodinným pozadím, jako jsem bez rodičů byl já. Chlapec udělá kariéru! Bez toho zmizí v zapomnění někde v pohraničí, kde se může pomalu uchlastávat. Tak se i stalo, radši.

Byla to pro mě tenkrát noční můra. Takovou nabídku nelze jednoduše odmítnout, s jakým důvodem? Stejně těžko by se později odmítalo fízlování. Tyto věci už se dneska těžko chápou, tenkrát se ale mohly dotknout kohokoliv, kdykoliv. Život

se mohl převrátit jedním slovem. Připomeňme, že půlka národa byli estébáci a druhá půlka donašeči, a nebyla úplně svobodná volba, kam se člověk radši zařadí. Ve škole byl člověk zranitelnější, studium za dělnický peníze bylo jen pro uvědomělý jedince, jak jsme se taky všichni poctivě tvářili. Co bych proboha v životě jinak dělal? Do té strany ale jsem vstoupit prostě nemohl, nevstoupil jsem tam, ovšem jaksi nestatečně. Vysílal jsem ticho. Nevyzvedl jsem si nikde žádnou přihlášku, neříkal jsem nic, ano ani ne. Po nějakým čase přišlo ticho i z druhé strany. Pak toto ticho bylo prolomeno nějakým prohlášením, řečeným jaksi po straně, že už mě nechtějí, ani kdybych snad já teď horoucně pro věc zahořel. Kdoví, možná pro tu moji apatii, nebo něco o mně našli. O kdovíjakejch minulejch příbuznejch, vždycky se dalo něco najít. Neptal jsem se. Bylo statečnější, zajímavější později o tom říkat, že na mě něco našli. Taky mohli vědět, že po přednáškách a seminářích, po tom mým vlašným asistování mizím rovnou naproti fakultě do hospody, tam jsem pak dával k lepšímu, jak se vyvíjí moje politická kariéra.

S mým pomocným asistováním byl potom konec, po roce chvály se najednou zjistilo, že vlastně na té katedře vedu naprosto neužitečnou existenci. Jak jsem řekl, co se studia týče, dostavily se i jaksi horší výsledky, ostatně studium druhého předmětu aprobace bylo obtížný, nehledě na ty další, marxleninský věci, ale pořád jsem ten průměr měl někde kolem dvojky, možná ani ne úplně. Tomu odpovídalo i komplexní hodnocení na samým konci studia, horší než mí spolužáci repetenti, ti se prý aspoň snažili. Mně to bylo fuk, já kašlu na vaše hodnocení.

Je to ublíženeckej resentment? To je mi rovněž fuk. O čem jsem tu hovořil, to bylo prostě pozadí toho studia, i celý doby. Tu dobu jsem musel přijmout, jaká byla. Bylo to jinak samozřejmě nejveselejších pět let v mém životě, jak to má u normálního člověka a studia být. Ano, rád bych o tom napsal knihu, ale otisky slábnou. Jestli si na nějakou historiku vzpomenu, dám ji, třeba v nějaký nudnější pasáži, k lepšímu.

Moji spolužáci. Pět let jsme spolu strávili na koleji. Co se týče toho jejich výtvarného nebo jazykového nadání, to bylo na smutný úrovni. Můžu to tak nekorektně říct, protože já na tom byl vlastně stejně, jak bylo řečeno. Tou dobou to se svatým přijímáním na vysoký školy vypadalo takhle. Na obor se hlásilo sto třicet osob, brali dvacet. Bylo tedy jasný, že kdo by tyto osoby chtěl spravedlivě odborně nějak vytřídit, musel by mít nadlidský schopnosti, proto se na takovej výběr pochopitelně rezignovalo. Bylo třeba na to jít jinak. Musel si člověk tedy k přijímací zkoušce přinést i jiný body, i já jsem měl jakousi přímluvu, nevím kde se pořídila a nechtěl jsem hlavně o tom nic vědět. Někoho šikovně znát, to bylo víc než peníze. Výsledníci takovýho přijímacího postupu dobře ilustrují ti mí spolužáci. Jeden z nich v prvním diktátu z mateřštiny dokázal

na papír o velikosti A4 umístit devětadvacet hrubejch chyb, čímž dosáhl fakultního rekordu. Výkony v oblasti malířství pak můžu dokumentovat na V. a jednom jeho obraze, kterej jsem si vyprosil do svý soukromý sbírky, kde se nalézá dosud, pročez můžu použít přítomnej čas. Malba, pojatá v hodně těžkejch, špinavejch a skličujících hnědých, zachycuje pětici mužů postávajících kolem pultíku a popíjejících pivo. Detaily obličejů těch smutnejch pijáků chybějí, což ale není součástí nějaký myšlenky, to bylo od V. s jeho malířským schopnostma vysloveně moudrý, že se do anatomie nijak víc nepouštěl. Pozadí je rozdělený na dvě části, tmavou a světlou, díky čemuž je celý dílo rozčleněno spíš podle etnickýho klíče než nějakýho výtvarnýho záměru, protože tedy hlavy aktérů na tmavým pozadí musí být světlý a vedle nich logicky musí se nalézat naši spoluobčané tmavší pleti. To je prostě zákon kontrastu. Dva muži si něco šeptají do ucha, což je jediná zjevná akce na plátně, a může vypovídat cosi o životě v ponurým socialistickým realismu. Vůbec všichni působí, jako by na tom obraze žili v neodbytným pocitu, že je za chvíli seberou. Ovšem tato psychologie se tam vloudila zcela mimoděk. Jeden ten holohlavej chlapík dal dílku neformální název Picasso v bufetu. Jinej pijan měl příliš dlouhou tu končetinu třímající nápoj, což mu bylo objektivně vytknuto a nařízeno uvést to anatomicky do pořádku a náležitě posunout i půllitr. V. byl zoufalstvím bez sebe, to pivo se mu prý z celýho obrazu povedlo nejlíp! Ruku tedy uřízl, nádobu ale ponechal na svým místě. Nešťastnej ochmelka se tak bude lačně už po všechny věky bezmocně natahovat po tom pivu a nikdy se nenapije. Toho, že pod stolkem přebývá jedna celá noha, si ostražitý oko pedagoga už nepovšimlo. Naštěstí, protože není jasný, jaká končetina by se vlastně musela zrušit. Je pod tím stolem taková skrumáž, že se našli i tací, kteří naopak spočítali, že jedna bota na podlaze vlastně chybí, ale stejně už nezbylo místo, kam ji přimalovat. To mě přivádí na myšlenku vyhledat si obraz příležitostně tu na tý půdě a zjistit, jak to vlastně dneska je. Sám Picasso drží cigaretu v sevřený dlani ve třech prstech, ne jako světovej kumštýř, ale spíš jako šofér nebo přidavač na stavbě. Ještě že se toho nedožil!

Ano, já si můžu z toho tady dělat legraci, protože moje výkony byly hodnoceny stejně nelichotivě, i víc.

Kupříkladu, s nějakým přehledem o dějinách umění to bylo obdobně. Až jsem na seminářích čekal, kdy se nějakej zvidavej šťoural zeptá, jestli to děcko na obrazech s madonou je chlapeček nebo holčička. Na tak fundovaný úrovni se tam vedly rozpravy.

Někoho možná tou poznámkou urazím, ale radši. To dítě je pochopitelně Pán Kristus.

To byl běžnej obraz studentskýho vzorku. Ještě hůř kupříkladu to vypadalo ve skupině matematiků a fyziků, kteří s námi sdíleli stejnou kolejní chodbu. Když

odtud vyházeli pitomce, zbylo jim jenom pět posledních těžkejch alkoholiků. Z těch už nesměli nikoho vyhodit, jinak by se nějak musel celej ročník zrušit. Kluci měli průsery všeho druhu, jeden měl podmínku za napadení příslušníka, ale dostudovali všichni. To musel být pro pedagogy očištěc.

Po těch studiích pak byl konec osmdesátech let. Já šel na sever, kde mě přitahovala ta industriální krajina a kde jedině mi mohli nabídnout byt, bez kterýho se žije těžce. Dva pěkný důvody. Takto jsem to v životě udělal ještě několikrát a nevím, jestli to je úplně dobrý, člověk pak jaksi nikam nepatří. Obrazy se ne a ne zbavit těch pustin. Buď jsem byl v tvůrčím zdvihu a maloval skoro pořád, nebo jsem se na to půl roku nemohl ani podívat. K ničemu pořádnýmu se to ale už ubírat nemělo, přišla revoluce a až teď jsem viděl, jak ty moje obrazy patřily do té starý doby a bez svehch souvislostí už nebyly nic, hnije to na tý půdě, říkám tomu depozitář. V tomto věku už by člověk měl znát řemeslo, už by měl vědět, co taky chce sdělit. Zjistil jsem, že žádný sdělení pro svět nemám.

Moji tvorbu té doby a to tápání by dobře charakterizovalo dost velkorozměrný plátno s názvem Pohled z hrobu. Tmavý ladění, pohled zdola z černý díry, nad tím z zabí perspektivy ženská postava, který právě v ten okamžik, kdy jsem to maloval, zvedne vítr černou sukni, takže z ní jsou vidět jen nohy a kalhotky. Měl jsem variantu i bez těch kalhotek, jako Goya, a jestli nevíte, o čem je řeč, mrkněte se do dějin umění. A když o tom teď přemýšlím, nebyl to vlastně možná špatnej nápad. Ještě bylo zvláštní, že obraz se dal zavěsit na zeď jakoukoliv stranou nahoru a vždycky dával smysl. Pokud o smyslu tedy lze hovořit. Mám ho dodneška a jestli je zájem, mám s ním i pěknou příhodu z doby, kdy jsme ještě měli kocoura R. Je to tak dávno, že kocour byl ještě malej, dožil se skoro patnácti let, než skončil násilnou smrtí, a to už je taky docela dlouho, když máme už tři další kočky. Jednou jsme trochu víc popili a zapomněli jsme ho dát na noc ven. Zpod naší postele se pak najednou začal řinout puch, že by vzbudil i nejtěžšího opilce, já musel chtít nechtít vyskočit a hledat zdroj, vyhodit ho ven, kocoura, obraz, kterej se nevejde u nás na žádnou stěnu, vytáhnout zpod té postele a drhnout rejžákem. Pokud někdo ještě o ten obraz máte zájem, pak ale vězte, že nic neslevím. Příběhy výtvarný díla naopak zhodnocujou.

Mimochodem, R. srazil náš bláznivej souseď autem, který jezdí pořád sem a tam a pěšky se nejde ani vypísknout.

Na jinej obraz jsem si teď ještě vzpomněl. Líbající se delegace, tváře od rtěnky. Možná to nebylo úplně špatný, ale co s tím dneska?

To si pamatuju taky pěkně, jak do toho severního města jsem jel poprvé, do života. Měl jsem jednu nevelkou tašku s pár kouskama nejnutenějšího prádla. Musel

jsem si první den koupit konzervu játrový paštiky pěkný značky Májka, abych z ní měl pak popelník. Po třech letech jsem se stěhoval do většího města už na přívěsném vozíku, s kterým pro mě přijel kamarád. O jiný tři roky později už kamarád ke stěhování musel mít Avii, který potmě na dálnici nefungovaly žádné zadní světla. K cestě sem do D. pak už byla třeba celá firma, kterou to uživilo na celý kalendářní den. Vskutku až tak se jim to podařilo protáhnout. Tolik se na jeden život nabaluje věcí. Chuť dobývat svět se ale pomalu vytrácí.

Spousta lidí v mém věku by chtěla být zas mladá, ale já nevím. Není v tom žádná filozofie ani moudrost, ale mít zas jen tu tašku s pár trenclema, a všecko znova a znova! Tím ale nemyslím jen materiální věci, do toho je shrnuto všecko. To všecko, co úplně bohatě stačí jednou, někdy ani to ne. Ani o jedinej rok bych nechtěl být mladší, ani jen včerejší bych nechtěl být. Ostatně se i domnívám, že málokdo by se chtěl opravdu vrátit do mládí. Co by tam dělal bez internetu?

Měl jsem prostě jakýsi tříletý periody, tři roky na tom severu, tři pak kdesi jinde, pak mi P. dohodil práci ve své reklamní agentuře, která trvala přesně taky ty tři roky. Nevím, proč právě taky tři, určitě to ale nic neznamená. Je to záhada, člověk třeba chce silně něco dělat, ale ono to zkrátka nejde. Prostě takový to životní poflakování si mě našlo samo. Zase jsem po skončení té reklamní práce začal malovat, až chorobně, koneckonců nic jinýho tou dobou jsem neměl, žil jsem mezi těma barvama, dělal jsem třeba do půlnoci, kolikrát ale už ve čtyři hodiny jsem byl vzhůru, stačilo natáhnout ruku a byl tam zas ten štětec a ty barvy. Jenom jsem maloval a sledoval, jak mi docházejí peníze. Život ale sám nějak balancuje, v tu chvíli mi P. zase sám zavolal, že začíná dělat časopis, ať mu ho koriguju. Tak se ze mě, normálního člověka, stala fyzická osoba. To aspoň už není na osm hodin denně. Přišel pak i tento dům, a tady se periody zatím zasekly.

Dneska tedy hledím na svoji starou tvorbu dost udiveně. Mají vůbec ty věci ještě nějakej jinej obsah než ten jeden, jen pro mě? Pokud je řeč o myšlence, nevím ani jistě, jestli je smyslem výtvarný práce. To svoje malování dneska trochu vidím spíš jako výslednici touhy někam zalézt a tam zůstat tak dlouho, jak to jen půjde.

Pak jsem všecku energii tedy vrhnul na tento dům. A dělám něco pořád. V druhý půlce života má člověk mnohem méně času než v tý první. Kdy jsem se naposledy jen tak natáhl a hodinu poslouchal muziku, nechat takhle ležet hodinu ladem! Cosi kamsi nesu a už si říkám, co ponesu zpátky, ať nejdu zbůhdarma, vždyť je to hrůza. To ovšem nevylučuje to, kolik času strávím na tom gauči.

Říkal jsem si, až bude dům hotovej, že bych zase mohl zvednout barvy. Čas by byl, ale kolik ho mám JEŠTĚ, zas na začínání? Radši o tom jen píšu.

Je dobrý, že v životě už si můžu dělat co chci. Korektury pár hodin denně, dělám víno, piju ho, píšu si, ale nikomu to neříkám. Jednou jsem to řekl takto I., že si dělám jen co mě baví, a ona se nakrkla. Je v tom cosi, co se může chápat nesprávně.

Toto všecko mě napadá, když občas vylezu na tu půdu.

KDYŽ TEĎ ZASE STOJÍM U OKNA A DÍVÁM SE VEN, což dělám, jak to jen jde, vždycky mi přijde na mysl víno, který tu tak na zahradě vidím. A já tedy povím, proč jsem začal psát tutu věc. Má být, a doufám i převážně bude, to se teď najisto ještě nemůže vědět, protože něco mě z toho záměru může snadno vykolejit, má tedy být o víně. O tom dojistá byla napsaná spousta fundovanejšch knih. Několik takových literatur jsem osobně četl a vím, jaké z nich může mít člověk v hlavě protichůdněj zmatek. Některý z těch spisů by byly srozumitelnější, kdyby byly psaný mandarínštinou. Tento můj opus je tedy určenej normálním smrtelníkům, který víno, jeho výroba zajímá a nemají to štěstí, že se narodili ve vinařský oblasti, kde jim svý znalosti předával tatík a jeho tatík, atakdál, celý generace tatínků. Je určenej spíš těm, co nic kloudně neumějí, jsou leví jak turecká šavle a když si přečtou skutečně odbornou věc, mají z toho leda guláš. Nebo i jen ochmelkům, aby viděli trošku dál za ten chlást, a kdo už v tom hodně lítají, ty bych rád taktně upozornil, že by bylo třeba trošku brzdit. To je úkolů pěknějch! Nejsem ovšem profesionální vinař a od profesionálních vinic bydlím hodně daleko, jsem trošku poučenější laik, a lepší už to nikdy nebude. Odborný vinaře žádám, aby toto radši nečetli, a když snad ano, aby se nesmáli. A pokud se mýma radama budete řídit, tak jen s použitím vlastního rozumu a s podporou příslušný další literatury. Hlavně za mnou nechoďte, když třeba investujete do toho vinaření a způsobíte nějakěj kopanec a sobě škodu, prý mojí vinou. Všecko popřu. Především pozor na věty, který postrádají slůvko prý; není vyloučeno, že pocházejí z mojí hlavy.

Nevim, jestli někdo popsal pěstování révy a výrobu vína formou beletrie, ani si nejsem jist, jestli věc, co teď držíte v ruce, je vlastně nějaká beletrie. Co se ale týče jakési literatury, toto dílko snad může být stravitelný i pro toho, kdo vyšel ze základní školy a jen těžko může řešit pH či množství volný nebo vázaný síry ve víně. Toto po nikom chtít naprosto nebudu, protože sám tomu nerozumím. Mým záměrem je, aby i čtenář hodně prostřední úrovně literatury se tu cítil docela komfortně, o žádný velký intelektuální výzvy nepůjde. Dovedu se radovat vcelku z pitomostí. Naopak, větší literární rozhled a čtenářská potence je tady spíš ke škodě. A ty moje společenskopolitický glosy, to je pro děcka.

U beletrie se zpravidla předpokládá přítomnost nějakýho příběhu. Nemálo šťouralů by mohlo klást dotaz, kde tato věc má nějakej děj, na což odpovídám. Na začátku je přece úplný hovno, a na konci bude víno! Je to snad málo? Jednodušší čtenář může mít zas obavu, nebude to moc dlouhý? Ne, bude to povídání trvat jeden pouhej rok. Přesně jak dlouho trvá to víno udělat.

Kdo chce, tedy se snad cosi o tom víně dozví. V každý knize by se měl ale kromě vína dozvědět něco o životě. To ovšem nevím, na to jsou tu asi jiní. Já vím o životě jen svoje, a víc patrně vědět už nebudu. Román má mít i potřebnej počet postav. Na to my tři ovšem zřejmě nestačíme.

Čtenář, kterej má dítě, bude se tu patrně cítit jako doma, kdo nemá, možná si mohutně oddychne.

Nejsem tedy profesionální vinař ani spisovatel. Ale vyrábí se to víno tisíce let stejně, tedy má to psaní danou stavbu už na začátku. To je výhodička! Tu zas jiní nemají.

Nemám ani žádněj someliérskéj kurz, který se dneska organizujou na každým rohu. Svoje zkušenosti jsem získal jenom pitím. Jednou jako potenciální dárek mi byla nabídnuta encyklopedie vína, rozhodně jsem to odmítl. Podrobněji se nějak vzdělat v tomto oboru, na to bych potřeboval ještě další život, a obávám se, že už ho nemám. Píšu, jak se to dělat má, i jak se to dělat zas nemá, takto dělám v životě většinu věcí. Často se i ztrapním, ono je to zdravý. Berme to jako jakýsi deník, kam budu zapisovat věci důležitý i nepodstatný blbosti. Některý blbosti pak vyhážu, některý nechám. Nebo to berme i třeba jako knihu o opilcích, lidi si přece rádi čtou o opilcích. Já alespoň ano. Dává mi to jakousi zpětnou vazbu. Nic mě nevzpruží jako četba Bukowskýho.

Na degustaci jsme s I. byli jedinkrát a naposledy. Tam se nalejou dva centimetry a dvacet minut se o nich mluví. Dalo strašnou práci se tam opít. Styděli jsme se, když jsme si tam tajně upíjeli z petláhve. Člověk, co degustaci vedl, na můj dotaz vypije sto litrů ročně. To je směšný! Co ten ví?

Nevím, jak píšou odborníci svý spisy o víně. V téhle knize se ale myslím nenajde věta, která by nebyla napsaná při nalitý sklence, což má aspoň styl. Průměr této knihy se pohybuje asi tak v příjemným rozmezí nula celá pět až jedno promile. Doufám, že je to na výsledku znát. Abych trošku řekl pravdu, jinak se mi do psaní ani moc nechce.

Když to tak vezmu, to svoje degustátorství studuju vlastně jen z letáků, který mi chodí do schránky a odtud rovnou obratem do šrotu, což není médium pro to příliš vhodný, uznávám. Není u nich jisto, jestli je píše člověk s nějakou odbornou znalostí

věci, nebo jen nájemnej pisálek, či snad sám Marek Vašut? Posuďte sami, kdo může poznat ve víně rozdíl mezi kompotovanéjma broskvema a broskvovým džemem? Já ne. Medovej meloun a žlutý sadový ovoce, to zní v reklamě poeticky. Co takhle chuť po cukrovém sirupu, zelený paprice, hruškách nakládanejch v alkoholu, citrusovým salátu? Buket skořicově-muškatovýho nebo hořčičně-zázvorovýho kořinku, nalomený větvičky rybízu! Kdesi jsem našel aroma grafitu z čerstvě ořezaný tužky. Na patře je víno bohatý se šřavnatou pěnou, protkaný jemnou ovocností s velmi suchým závěrem, to je sloh, nechť se jde Neruda vycpat. Touto poezií se nedávno bavili i vinaři na svém vinařském serveru, kterej pilně sleduju. Nazvali to trefně vínoznaleckou latinou.

Každopádně se takto na to pití pěkně sbíhají sliny. Právě teď se zas dívám na chilský vína v reklamě v mém kdysi nejčtenějším deníku, kterej si koupil pan ministr financí, doufám že ze svýho. Od tý doby v něm k přečtení není jinak nic. Píší tam ti žurnalisti tak volně, jako by je zaměstnavatel nepouštěl na toaletu. Někdo tu vyzkoumal, že jedno to víno se hodí k ovocným koláčům. Proboha, kdo je na tom už tak, že musí zapíjet vínem i koláče? Víno k daňčímu masu se šípkovou omáčkou, tady už enologickéj výzkumník musel jít zatraceně hluboko do gastronomie. Chuť je vždycky plná, jen blázen by napsal opak, kulatá, měkká, vyvážená, harmonická, kořenitá, expresivní. Dochuť může být dlouhá nebo kratší, teplá, proč ne, ale smyslná, pevná? Jedno z těch vín stojí jen devětadevadesát kaček, možná tedy z toho Chile si ho nechám přivézt.

Barva? Co zářivě žlutozelená se stříbrným odleskama a dobrou viskozitou, doprovázená jemným řetízkovým perlením? Či hlubší granátová barva, případně tmavší nachová s lehkým purpurovým okrajema, barva rubínová? Vašut má prostě talent.

Četl jsem před časem článek, jak je to pití vína prospěšný. Malýho množství sice, ale důsledně každej den. Nejhorší vůbec ze všeho je prý opít se jen jednou týdně. Hezkej i dlouhej byl výčet chorob, kterejm je tím tak pěkně předcházeno. Alkohol v tomto mírným množství prý prodlužuje ochlastovi život o hezkejš pár let. Pan kardiolog, kterej byl jedním z autorů toho článku, se dokonce zastával celý láhve na hlavu a den. S tím bych rád někdy poseděl.

Dočetl jsem se onehdy taky zajímavost týkající se takzvanýho řeckýho ohně, což byla strašlivá starověká zbraň ve starověkejš námořních bitvách. Šlo o jakousi zápalnou směs, která hořela právě při kontaktu s vodou. My to složení tý směsi dneska neznáme, ale můžeme si ho vyhledat na internetu. Nehašený vápno, pryskyřice, síra, fosfor, nevinná kuchyňská sůl. Vtip byl v tom, že se takovej oheň dal uhasit jen

octem nebo vínem, proto o tom hovořím. Už chápu, proč to byla tak obávaná zbraň, jeden zásah a zásoby vína v tahu.

V tý námořní publikaci jsem se dočetl ještě jednu pěknou věc, pokud je mi dovoleno i odbočit někam jinam. Stály v tom starověku proti sobě dvě loďstva, nějaký. Večer před soubojem jedna armáda zakotvila, čehož si protivník nevšiml, a v noci ho proud odnesl z bojiště. To byla krásná, milá bitva! Říše ovšem tak jako tak zcela v prdeli, a ještě ostuda jak řemen. S pěstováním vína to ale nesouvisí.

Révu znají po celém světě, od Křováků po Eskymáky, a už odnepaměti, protože odnepaměti lidstvo taky pije. Má ta réva tak dlouhou a spletitou historii, že tu máme dneska neuvěřitelných šestnáct tisíc odrůd! Doufám, že zdroj, z kterého jsem to číslo ukradl, se třeba nespletl v řádu. Rostlina je to teplomilná a světломilná, což příliš nevtám, protože těmato přívlastky naše zahrada zrovna neoplývá. Pro tyto vlastnosti se z keře stala liána, která se musela po stromě vyšplhat až k slunci, což taky ale není praktický, protože se musí kvůli ní stavět opěrný systém, proč jen jiný ovoce může růst na docela bezúdržbovém kmeni? A intenzivní péči vyžaduje ta réva i kvůli náchylnosti k houbovejším chorobám a škůdcům. Prostě tady příroda použila všechny své nástroje, aby pěstování týhle plodiny znesnadnila.

Při zakládání vinohradu hraje samozřejmě hlavní úlohu výběr stanoviště. Klima, dostatek vláhy, typ půdy, orientace pozemku. Musím konstatovat, že všechny kritéria, který najdeme na tý naší zahradě, jsou právě opačný k ideálnímu stavu. Pozemek, celej svah, jehož součástí jsme, hledí už milióny let přesně k severu a v dohledný době se na tom nic nezmění. Od půlky září tam sluníčko nevidíme. Co do složení ta zahrada, zdá se, bude navážka z všeho možnýho. Pokud se v ní najde nějaký humus, pak pochází z kuřinců, co je tu položily celý generace slepic. Město sedí na podkladu z opuky, a to je materiál nádhernej. Pokud ty kořeny za třeba třicet let si tu opuku dole najdou, mohly by z ní čerpat pěkný chutný minerály, otázkou je, jestli mě to tou dobou ještě bude zajímat. Z opuky tu byl kdysi postavenej celej hrad, kterej si vesničani ale postupně rozkradli do svejch přibytků, jeví se tedy, že tato česká typická vlastnost nepramení jen z nový doby. Takto ze zcizenýho materiálu je postavenej i náš dům, jen pro pořádek připomínám, že my s tím společnýho nemáme nic, když je tu už nějakých dvě stě let. Mně je hradu líto, toto nedokázali ani Švédové, ačkoliv o to tuze stáli.

S vláhou je to jednoduchý, když prší, je jí dost, když ne, je sucho. A vím já, jaký to tady má pH, kolik tu může být vápníku, třeba? A že těch prvků réva potřebuje, to je k neuvěření. Normální člověk nikdy neslyšel pořádně nic o bóru, kterej ale taky

se musí mít, když se chce toto pěstovat. Jaký jsou tu průměrné teploty, kolik hodin slunečního svitu ročně, to všechno radši nechci vědět. To bych si to tu musel sbalit a přestěhovat zahradu jinam. Nebo to udělat jak ti Číňani, kteří, protože už čtyři tisíce let neměli vlastní nápad, musí je krást. Tak jeden tento koumák kdesi ve Francii odcizil vzorek půdy, a takovou identickou vinici na Beaujolais si pak chemicky namíchali doma. A teď zase nějací šmejdi tam postavili zmenšenou Paříž, čemuž se ale směju, protože jim tam nikdo nechce bývat. Všude samej Číňan, Pařížanů málo. Postavili si tam Hallstatt, teď se chystají na Vltavu a Karlův most, prý! Což na to nemáme nějaký copyright?

My jsme prostě nějak přijali ten náš terroir. Velký přípravy pozemku se nekonal, pěstovat tu léta zelený hnojení, víkev, jílek, víčenec, co to vůbec je? Hluboko to všechno zrigolovat, nic takového. Tím ovšem nikomu nevymlouvám, aby si pozval ten pluh, aby se živiny zapravily do hloubky. Možná, že jsme to neudělali, trpíme teď u hroznů vadnutím třapin a nevíme co s tím.

Suma teplot během vegetačního období by měla činit prý přes dva tisíce stupňů a ani o jeden míň, spočítal kdosi. To nejsme schopní dát dohromady. Jarní mrazíky ale, který často ničí čerstvě vyrašený výhonky, se tu moc nevyskytují. Možná to je i tím, že teploměr v patře u vyhřátého okna ukazuje o dva pěkný stupně víc.

Vhodnost stanoviště se dá určit bodovou škálou. Viděl jsem tu tabulku, odnesli bychom si jedinej bod z devíti, a to jen velmi těsně. Za tu orientaci pozemku nám odmítli dát i nulu. Co bychom si odečetli za vítr, kterej tu vane takřka nepřetržitě, to nás odsouvá do zápornejch hodnot. Naposledy si takto v dějinách vybral blbě pozemek pro svůj záměr praotec Noe. Nevhodnost stanoviště může vyvážit jediné výběr vhodnejch odrůd, který by měly raně dozrávat a být co možná nenáročný, odolný proti plísni. Proč zrovna vinná réva musí být tak hloupě háklivá, nepochopím. Sazenice jsem bral z Mělníka a doporučuju všem udělat totéž. Jde o novoslechtěný rezistentní odrůdy, u nás takřka zatím neznámý.

Já, pokud tedy chcete, a určitě ano, se zmíním, jak jsme k tý zahradě, včetně i toho domu, přišli. V tý době pochopitelně nehrály roli kritéria jako orientace pozemku. Hleďte na to coby na návod, jak se nemovitost pořizovat zásadně nemá. Času je dost, je pořád koneckonců zima a na vinici ani ve sklepě dohromady nic k děláni, tak ať zabijeme čas nějak. Já mám k tomu rozdělanou lahvinku, příjemný rozpoložení, nastal už večer, doporučuju udělat to taky tak. Ještě si k ruce беру pár dobovejch fotografií.

Na začátku byl dům v S., kterej byl kdysi sebranej naší rodině a v novejšch poměrech pak navracenej mně a sestře, kteří jsme jedini z tý rodiny tu zůstali. Tomu se

říkalo restituce. A byla to pěkná lumpárna, protože co už se nemohlo vrátit, že se to nechalo spadnout, zkrachovat, rozkrást, neplatili pochopitelně žádní komunisti, ale my všichni. Byla nám vrácená i rozlehlá zahrada, tentokrát ve formě nějakých akcí, protože tu dneska místo ovoce roste ošklivé sídliště, který jsme nechtěli. Ta sestra mi hned moudře řekla, že je jí jasný, nevím odkud, že dům bych chtěl nejradši jen prodat, a měla pravdu. Ona ovšem je ochotná se o ten dům starat. Oběhala všechno kolem té restituce, tedy jsem souhlasil i s dalšíma všema jejíma krokama. Dohodování s drzejma partajema ovšem ona po pár letech rozumně vzdala, a vskutku se dům nakonec i prodal. Nešlo o žádný palác, šest zanedbaných bytů, ani jsem se tam nebyl nově podívat, vzpomínky na to žádný moc pěkný nemám. Tak jsem poprvé v životě měl nějaký peníze. Když jsem předtím neměl nikdy nic, tak vynásobte tu nulu pár stovkama tisíc a dostanete už slušnou sumičku. A hned se mi usadila v hlavě myšlenka, na všechno, na svět se vykašlat, koupit si někde nějakou maličkou ruinu, do který třeba i teče a která netopí, a tam dělat kdovíco, nevím co. Topit ohněm, nosit vodu. Posunula tu myšlenku dál V., moje tehdejší přítelkyně, nechtěla děti v Praze. Prodalý se tedy i akcie, který pak už měly poloviční než původní hodnotu, tak zdatnej já jsem obchodník na burze. Toto mi prosím někdo připomeňte, až mi zas nějaká vtrčka po telefonu bude nutit nějaký investování. A tak jsme s V. jednoho dne koncem léta jeli sem do D. si prohlídnout první tento dům na inzerát. Cestou jsem docela určitě říkal, kolem těch placatejch polí, kde jedinou známkou civilizace byly silážní jámy a zemědělský zchátralý haly, že tady budu bydlet jen přes svoji mrtvolu. Když jsme vystoupili z autobusu, hned jsem chtěl obrátit k ústupu, ale čekající chlapík nás oslovil, to jsem někdy vypadal, že mám peníze na opravdovej dům? A stala se stěží uvěřitelná věc, vedl nás jen za první roh a tam se otevřel pohled do tohoto údolíčka a na kousek toho Středohoří, a já hned prohlásil, že to chci, za což mě V. tenkrát koplá pod koleno, protože takto se to zkrátka nedělá. Přesto se stalo. Já myslím, že kdybychom nevzali hned toto první stavení, nemáme dodneška nic, objížďení venkovskejch haluzen, to není nic pro mě.

Je těch pár fotek původního domu tuze dojemnejch. Od ulice se stavení jeví jako jakýsi zmenšenej model vepřína, což je, až spatříme hospodářství na zahradě, trefný přirovnání. Bližší pohled pod tu šotolinovou uličku odhalí ale ještě jedno celý patro utopený v hlubině. Z klasický sedlový střechy trčí dva komíny, z nich jeden podlehne zanedlouho rekonstrukci a druhej nás svojí vratkou existencí bude ohrožovat dodnes. K průčelí vedou dva slabý elektrický drátky, dneska jeden silnějši, kterej pro nás saje energii ze sloupu přes ulici, kde kromě električky visí dodneška ještě městskej rozhlas. Po hrubý šedý zdi se chystá pnout břechťan, kterej jednou

vyleze za námi až do druhého podlaží. Teď kroky fotografa míří dovnitř. V kuchynce je sporák na uhlí, který znám z dětství i já, na plotně konvička, jako by se tu hospodařilo ještě včera. Omítky popraskaný, občas čnějící kabel nebo olověná trubka. Je u těch omítek vidět, že s jejich rovností si nikdo moc hlavu nelámá, je to jako namazaný na chleba. Fotky pak šmejdí po celém domě. V dolním patře už omítka vesměs opustila vlhký zdivo. V rohu největší místnosti tu stojí pěkná rozpadající se pícka, tady ovšem zkázu dokončí dělníci, kteří právě tudy se rozhodnou vést plynovod. Starý kamenný klenby tu jsou už dost popraskaný, ale zemský desky by musely o sebe pořádně třísknout, aby toto jednou spadlo. Půda je zavalená haraburdím, co se hromadí po věky na všech půdách světa. Vedou na tu půdu strmý ledabylý dřevěný schůdky, jak ti koumáci dostali nahoru všechny ty krámy? Zahrada pak je celá zastavěná chlívkami, pár slepic tu bude pobíhat ještě na jaře a čím dál víc mě znervózňovat, že on je tu chce zapomenout? Představte si výbavu zavedeného zemědělského družstva, vtěsnanou na pozemek menší deset ku jedny. Fasáda je záplatonaná, že se nepoznají nějaký původní místa. Ale co! Otevřely se okna, dům si vydechl, nad ním se neslo sytý modro. Pěkně den jsme si vybrali, líp se nakupuje, i líp prodává. Vskutku vidím na jedny fotografii, jak tento majitel stojí s V. u okna a snaží se ji zlomit. Opravdu se mi později doneslo, jak říkával, ten výhled, ten je za sto tisíc! A měl pravdu. V. ale pořád, to by měl vidět statik, cosi kdesi, ta naprosto nepoetická duše nevnímá, jak plot vzadu je obrostlej psím vínem zalitým slunkem. Kam se vejde aspoň kousek vegetace, klene se šeřík, jeden z nich je i zlatej déšť, jak zjistím na jaře.

Dům byl plnej nejen harampádí, který nasbíraly pokolení jeho obyvatel, ale taky starejch pěknějch skříní, postelí a dalších artefaktů, který bychom si jinak pracně od začátku pořizovali. Starejch hodin, na kterejch už dávno neběžel čas, keramickejch nádob všeho druhu. S majitelem se tedy uzavřela dohoda, všechno do mrtě vyklidit, nebo naopak od týhle chvíle už ani hřebík neodnášet. Tak jsme vzali dům nastojato se vším, co v něm bylo. Ve starejch skříních máme věci, ve starý posteli spíme. Kolik lidí v ní asi umřelo?

Frašky kolem vlastní transakce, zpracování projektu, to odmítám líčit, a věřte, je to úleva pro mě i pro čtenáře. V. se ztratila po tý cestě, naopak přibyla I.

Začala rekonstrukce a byl to hroznej a vlekoucí se proces, přišla zima. Když jsem viděl to staveniště, úplně mě pojala hrůza a odmítal jsem tu jezdit, ať stavebníci dělají jak umějí. Ovšem kde se koplo, ukázaly se průsery, na který oni mě nutili přijet se dívat. Nejtuzší zima nastala poté, co se nahodily omítky, to jsme pak s I. sem jezdili o víkendech topit v tom rozvrzaným sporáku, aby to nevymrzlo a ne-

spadlo, a popíjet, co jinýho se tu dalo dělat? Kdyby opravdu nastala mrazem nějaká škoda, další peníze už nebyly. Pořád jsem sledoval teploměr a přemlouval ho, aby mi ukázal víc než mínus deset stupňů. Plyn i elektřina sem šly s nějakajma probléma, jel jsem tenkrát čekat na jakéhosi elektrikáře s kabelem, kterej pořád nikde. Popíjel jsem fernet ve snaze dát se dohromady po nějakým flámu a už mě opravdu pojímala beznaděj, říkal jsem si, že to všecko prodám a už nemám sílu. Pán s životadárnou elektrikou ale nakonec přijel, začalo se topit plynem bez práce, i ten fernet zapůsobil, že se mi udělalo líp a neprodal jsem dodneška nic.

Největším problémem bylo, když se jednou ze stropu svalily nějaký rozežraný trámy. Bylo třeba čtyřicet tisíc, v celkovým rozpočtu nic, ale těch čtyřicet tisíc korun prostě už neodvolatelně nebylo. Nabídla mi ty peníze I., ale musela se koupit za poslední peníze kytky a jet k rodičům žádat o ruku. Nevím, jakej jsem udělal tenkrát dojem, ale prostě strop dneska máme a je to rozhodně dobře.

Nakonec to ovšem stejně bylo natěsno. Stavba se protáhla, já jsem koncem každého měsíce musel prosit člověka, kterej mi už dávno zaplatil za pražskej maličkěj byt, vlastně jen za papír od něj, ať mi ještě měsíc počká. Byl to našťestí můj docela dobrej známej. Přišel se tenkrát podívat, neprohlížel ani, kde jsem před ním schoval plísně a podobný handicapy. Jen řekl, tady odeženu ty tvoje negativní vibrace a bude to dobrý. Ovšem pak jsem ho už nemohl dál oddalovat ani jeden měsíc, museli jsme si v D. najít na ten měsíc podnájem a chodit dodělavát na tom novým domě.

Já jsem dělal korektury toho prvního časopisu pro P., zhruba čtrnáct dní jsem jezdil na pár hodin do redakce, čtrnáct dní jsem nedělal vůbec nic, a mohl tedy pracovat na domě, kterej už stavební firma opustila. Jejím úkolem bylo dělat, dokud budou peníze, a pokusit se zprovoznit k životu aspoň jedno patro. Dál už jsme museli tedy sami. Dostával jsem za tu práci pár tisícovek a spolu s pár tisíci od I. za postgraduální studium nám to tenkrát k životu stačilo, tak to bylo už dávno. Telefon v domě nebyl, na náves jsem si musel jít zavolat do redakce, jestli snad je už mě tam třeba, a radoval jsem se, že ne. Mobily už nějaký byly, ale nevědělo se ještě, jestli budou i pro nás chudáky.

Snad se to všecko dalo popsat nějak stručněji, ale bylo toho všeho tolik, a to všechno bylo součástí toho božího záměru, z kterýho teď tu pěstujeme to víno. Chybět jedinej článek z toho řetězu, není dům, víno, není kniha, a dneska tu takhle nesedíme.

Důsledně už odlišuju, co na tom domě ještě udělám já, nebo co ještě opravím z toho, co jsem kdysi udělal a co už spadlo, protože to bylo postavený víc z prvot-